

**Uitreiking Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling
11 juli 18.00uur, Cultuurcentrum, Gemeentepark 8, Brasschaat**

Geachte Minister-President, parlementsleden,
Geachte burgemeester, leden van het schepencollege, gemeenteraadsleden, laureaten van de Gulden Spoor,
Geachte dorpsgenoten van de familie Pfaff,
Geachte aanwezigen,
Beste Vlaamse vrienden

Ik moet u iets bekennen. Bij het schrijven aan deze laudatio bedacht ik dat de reden waarom u hier vandaag mijn laudatio te horen krijgt, eigenlijk allemaal de schuld is van één man: Wilfried Westerlinck, voormalig producer bij Radio 3 en een gelauwerde Vlaamse componist en musicus. Het is hij die het in zijn hoofd haalde om onze jury te overtuigen om Flavie Roquet een Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling toe te kennen. Dus eigenlijk is het ook de schuld van één vrouw: Flavie Roquet die als werklustige gedreven vrouw een lexicon samenstelde met gegevens over alle in Vlaanderen geboren componisten, bijna 1.000 bladzijden dik en 2.100 persoonlijkheden rijk sinds 1800 (van wie slechts 72 dames). Een grensverleggend naslagwerk van 2 kg om 'u' tegen te zeggen.

Ik realiseerde mij gelukkig op tijd dat ik mij liet meeslepen door de typische tijdsgeest van nu van de zwarte piet door te schuiven naar iemand anders.

Ik realiseerde mij gelukkig op tijd dat dit momentum de mooiste feestdag van allemaal betreft: onze Vlaamse feestdag.

Ik realiseerde mij gelukkig dat we die kunnen vieren hier in het mooie groene Brasschaat, aan de poort van de Noordertuin van Antwerpen, in de woonplaats van De Golem en van Bella de koe.

Geachte mevrouw Roquet

Ik moet u iets bekennen. U kunt zich niet voorstellen hoe blij ik was met het pleidooi van Wilfried Westerlinck om u dit Gulden Spoor uit te reiken. Een vrouw! Eindelijk nog eens een vrouwelijke laureate! En wat voor een!

Alleen uw naam al: Flavie betekent 'goudgeel'. Nomen est omen. U bent dus voorbestemd voor een Gulden Spoor.

Bovendien past uw profiel helemaal in het onderzoek dat de Vlaamse regering met de professionele hulp van marketingspecialist Fons Van Dyck voerde rond de reputatie van Vlamingen en Vlaanderen en dat resulteerde in een inhoudelijk sterk merkverhaal voor Vlaanderen met als slogan 'baanbrekend vakmanschap'. Daaruit blijkt dat de Vlaming graag de handen uit de mouwen steekt. Naast dat tikkeltje eigenzinnig is zij/hij ook een duurzaam type. Tegelijkertijd blinkt zij/hij uit in vakkundigheid. Tot slot blijken we ook een behulpzaam volk te zijn. Deze kenmerken zijn u op het lijf geschreven. Sta mij toe dat ik deze algemene kenmerken vertaal naar de motivatie van onze adviescommissie waarom u hier vandaag van ons een Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling krijgt.

Geachte dames en heren

Een grappige anecdotie is wel dat Flavie Roquet haar voornaam eigenlijk niet te danken heeft aan haar ouders. Zij gaven haar de naam 'Ria'. Toen Ria Roquet voor verpleegster studeerde, noemde iemand haar voor de grap Flavie. En ze besloot die naam te adopteren.

U hoort het goed: Flavie Roquet studeerde verpleegkunde en genoot geen muzikale opleiding. Beroepshalve werkt ze in de boekhouding van het garagebedrijf van haar man Noël Tanghe. Bovendien is ze moeder van twee dochters en oma van een éénjarige kleinzoon. Het monnikenproject dat ze in vier jaar tijd gerealiseerd heeft, is dus in de marge van een heel druk leven ontstaan. Maar geldt dat niet voor elke vrouw en moeder en echtgenote?

De voorzitter van een Gentse kunstenkring vroeg haar anno 2004 om eens te gaan grasduinen in de terra incognita van Vlaamse componisten. De vijf afgesproken velletjes zijn er niet gekomen. Het grasduinen werd een zoektocht van 4 jaar. Haar onderzoekswerk bracht haar op tal van plaatsen: conservatoriumbibliotheken, kerkarchieven, kloosters, doksalen, abdijkelders, zolders van particulieren, blindeninstituten, wel 450 heemkundige kringen en zoveel meer. Een concreet voorbeeld: op de stoffige zolder van de blindenschool in Sint-Lambrechts-Woluwe keek ze 4 dagen lang oude leerlingelijsten uit kartonnen dozen door met de namen van blinde componisten als resultaat.

Met een niets ontziende voortvarendheid, koppig doorzettingsvermogen en vechtlust - eigen aan de Vlamingen - ontpopte zij zich als een ware 'Calamity Jane' en verleende ze zich, desnoods met decent geweld, toegang tot alle bastions.

Via e-mail en correspondentie spoorde ze familieleden en oud-collega's van overleden toondichters op. Uit alle hoeken van het land werd er informatie doorgestuurd naar Flavie Roquet. Leden van orkesten en koren, archivariissen en bibliothecarissen, musicologen en heemkundigen, studiecentra en wetenschappers droegen elk op hun manier bij tot het samenbrengen van de meest uiteenlopende gegevens. Zo groeide een enorm netwerk van geïnteresseerde sympathisanten. De vijftig medewerkers die ze in haar voorwoord opnoemt, staan slechts symbool voor de honderden vrijwilligers die belangeloos meewerkten.

In een tweede, en even zware periode, begon ze al het materiaal te ordenen, te redigeren en uit te schrijven.

Grootheden of éminces grises als Kamiel D'Hooghe (eredirecteur van het Brusselse conservatorium), Michaël Scheck (eredirecteur van het Antwerpse conservatorium), Marie Paule Wouters (Muziekcentrum Brussel) en Vic Nees (eredirigent van het radiokoor) boden deskundige hulp en keken belangstellend toe.

Het resultaat is indrukwekkend. Dat groot en klein, met evenveel aandacht en liefde werd behandeld, in een alfabetische falanx, vormt een van de charmes van dit lexicon.

Elke componist krijgt in het pasgeboren lexicon een uit twee delen bestaand lemma: na de biografische gegevens volgt een beschrijving van de composities en vaak een stilistisch-esthetische inschatting. Componisten die enkel folk, jazz of lichte muziek componeren, staan er niet in. Wel alle klassieke en hedendaagse componisten, liedcomponisten, organisten, beiaardiers en harmonie-, fanfare-, brassbandcomponisten. De jongste componist in het boek is een meisje van amper 18.

Dat er meer dan 2000 mensen hun plaats verdienen in dit boek is op zich al relevant: de 19de eeuw blijkt veel boeiender te zijn dan het beeld dat we er ons over gevormd hebben. De 20ste eeuw heeft ook veel talent voortgebracht dat eveneens dreigt vergeten te raken.

Ik steek hier nog graag even de loftrumpet met de van de componist Lucien Posman op de boekvoorstelling geleende woorden: “Dit boek is een feest. [...] Het is een boek voor het leven, een godsgeschenk, een wapen, een document en een argument. Het is het opus summum over al onze componerende medemensen geboren na 1800. Het dwingt respect af voor wie het realiseerde en over wie het handelt. [...] Dat het voorliggende titanenwerk enkel door een voormalige verpleegster aangevat en voltooid kon worden, is een ijzingwekkende metafoor voor de manier waarop componerend Vlaanderen behandeld wordt door de Vlaamse overheid, de media, de meerderheid van cultuurcentra, orkesten en ensembles. [...] In acht genomen de marginaliteit waarin de componisten steeds verder gedreven worden, heeft het een emancipatorische waarde en voor de culturele straathoekwerkers en erfgoedjagers heeft het een voorbeeldfunctie; het reikt een maatstaf aan voor hoe men omgaat met zijn eigen verleden, heden en toekomst.”

Geachte mevrouw Roquet

U hebt sinds de publicatie van uw boek niet stil gezeten. Op Geneanet, de webstek voor genealogen, kunnen we zien dat u met succes alle kerkregisters in oud-Kerklatijn van Hoogde onder handen hebt genomen en alle akten van ca 1780 tot 1900 in een programma hebt gezet. Bovendien zette u ongeveer 70.000 scans van oude doodsprentjes - de oudste persoon is van eind 1600 - en overlijdensbrieven op Geneanet. En tussendoor doet u nog steeds de boekhouding van ComAv, de vzw Componisten Archipel Vlaanderen, een vereniging van en voor componisten die actief zijn in Vlaanderen.

Geachte dames en heren

Over ‘actief in Vlaanderen’ gesproken: dat zijn wij bij uitstek met onze 11-daagse Vlaanderen Feest! en onze zusterorganisatie de Beweging Vlaanderen-Europa, 11 dagen lang, naar aanloop van vandaag, 11 juli, onze Vlaamse feestdag.

Omdat muziek niet alleen de zeden verzacht maar bovendien mensen bindt, organiseren we tijdens de 11-daagse Vlaanderen Feest! al meer dan 5 jaar concerten met hoofdzakelijk Nederlandstalige muziek. U zag ongetwijfeld de voorbereiding voor ons concert ‘Vlaanderen Muziekland’ dat straks in het park van het Kasteel van deze stad zal beginnen en live door de VRT op één uitgezonden worden. Wij zijn daarmee al aan ons zesde en laatste concert tijdens deze 11-daagse toe. Dit moet mij nog even van het hart: de Brusselse AB krijgt voor 1 dag 60% van het bedrag dat Vlaanderen feest krijgt voor 11 dagen in heel Vlaanderen. Het ene mainstreamrockconcert, althans volgens Lukas Van der Taelen, in de hoofdstad staat tegenover 6 concerten Vlaanderen Muziekland, tientallen academische zittingen, stadsfestiviteiten en duizend buurtfeesten tot in het kleinste Vlaamse dorp, m.a.w. de Vlaamse mainstream.

Communicatiespecialist Fons Van Dyck wees ons er al op dat verbondenheid met de familie weer een belangrijke drijfveer van de huidige tijdsgeest wordt. Maar ook nabijheid. En dat is meteen de grote troef van onze concerten van Vlaanderen Muziekland, gratis toegankelijk voor jong en oud, voor jonge gezinnen met kleine kinderen maar ook voor oudere mensen.

Sinds Aristoteles weten we dat de mens een sociaal wezen is dat anderen nodig heeft om te overleven, maar ook dat een mens om zichzelf te zijn, nood heeft aan een groep waarmee hij zich één voelt. Onder meer Etienne Vermeersch wijst ons erop dat er zoets bestaat als heimatgevoel, verbondenheid met de omgeving, een bijzondere band met een gebied, stad of streek. En vanzelfsprekend ook met de mensen die er wonen.

Wij voelen ons bovendien geruggensteund door een grondstroom die duidelijk maakt dat een groeiende meerderheid van de Vlamingen niet langer beschaamd is in zijn Vlaamse identiteit.

Johan Van den Driessche, voorzitter vtbKultuur, formuleerde het recentelijk zo: “Zonder identiteit, die te maken heeft met taal, cultuur, onderwijs, media en collectief geheugen, bouw je geen gemeenschap. Een gemeenschap biedt het antwoord op de mondialisering, omdat het toelaat om te participeren aan grotere gehelen. [...] Globalisering brengt niet automatisch globale mensen voort. In een geglobaliseerde wereld winnen lokale culturen en identiteiten juist aan belang.”

Dat Vlaamse identiteitsgevoel, die Vlaamse samenhang willen wij actief in de kijker zetten, zeker op een dag als vandaag, met de nodige assertiviteit en zonder complexen.

Dat doen wij ook via onze steun aan enerzijds gemeentelijke en stedelijke festiviteiten, anderzijds via onze steun aan en controle van burenen- en verenigingsfeesten waarvan vandaag het duizenden-zoveelste sinds 1 juli ergens in Vlaanderen plaatsvond. Ik bezocht er intussen tientallen tijdens de voorbije 11-daagse. Ik kan u met de hand op het hart zeggen: deze gezellige en warme feesten in het teken van Vlaamse samenhang missen hun doel niet. De Vlaanderen Feestactie was en is in vele buurten dé aanleiding om een buurtwerking te starten en in stand te houden. De in totaal 5 kg wegende leuke gadgets (5 T-shirts en 5 petten, 12 opblaasbare strandballen, 50 ballonnen, 100 placemats - volgt u nog? - 1 keukenschort en 1 emmertje stoepkrijt) samen met ons campagnespandoek en de Vlaamse leeuwenvlag natuurlijk, helpen telkens mee voor de nodige sfeer te zorgen, zag ik overal.

Mede in naam van al die plaatselijke organisatoren wil ik hier de Vlaamse overheid en in het bijzonder minister-president Kris Peeters dank zeggen voor het vertrouwen dat wij al sinds het einde van de jaren '90 hiervoor krijgen.

Dank ook aan onze andere sponsors en aan al die vrijwilligers zeker in dit Europees Jaar van de Vrijwilliger die al jaren met deze steun allerlei initiatieven nemen om onze Vlaamse feestdag te vieren.

Met onze zusterorganisatie de Beweging Vlaanderen-Europa huldigen wij bovendien tijdens onze campagne Vlaanderen Feest! met een Gulden Spoor personen die door hun engagement of hun prestaties een markant spoor trekken op cultureel, algemeen-maatschappelijk of economisch vlak en daarbij een positieve betrokkenheid op de Vlaamse samenleving aan de dag leggen.

We hebben intussen al een indrukwekkende lijst van 'grote Vlamingen' opgebouwd. Ik denk onder meer aan Luc Famaey, Stefaan Top, Antoon Dieusaert, Urbain Van Deurzen, Guido Van Gheluwe, Peter Piot, Godfried Lannoo, Phil Bosmans, Patricia Carson, Jean-Pierre Rondas (1 juli, Orde van de Vlaamse Leeuw) en Joachim Coens (gisteren in Brugge).

Vandaag mag ik, op de mooiste dag van het jaar, aan niemand minder dan Flavie Roquet een Gulden Spoor voor Culturele Uitstaling uitreiken.

Alvorens ik dat samen met minister-president Kris Peeters doe, wil ik u enkel nog een aangename Vlaamse feestdag toewensen.

Onthoud het: de feestdag van de Vlaamse samenhang.

Uw feestdag, mijn feestdag ... ónze feestdag.

An De Moor
Voorzitter Beweging Vlaanderen-Europa
E-post: adm.ave@skynet.be
GSM 0475 62 00 98